

Mötesanteckningar från samråd funktionshinder

Mötesdatum:

Tisdag 5 september, klockan 9.00-12.00

Plats:

Centralhuset Konferens Nils Ericsonplatsen 4 411 03 Göteborg
Lokal: Orientkusten

Deltagande organisationer:

Astma- och allergiföreningen
DHR
FUB
Hjärnkraft
HRF VG
NSPH VG
Reumatikerdistriktet Bohuslän
SRF Bohuslän
SRF Skaraborg
Unga rörelsehindrade
VGDL

Frånvarande organisationer:

Attention Skaraborg

Samman kallande:

Annika Åberg Darell (V)
Anna-Lena Holberg (M) (deltager till klockan 11.00)
Per-Eric Trulsson (SD)

Övriga deltagare:

Åsa Olsson tjänsteperson Hållbarhetsavdelningen
Maria Talja tjänsteperson Hållbarhetsavdelningen

Dagordning 2023-09-05

1. Incheckning

Presentationsrunda samt fördjupad presentation av DHR. DHR (delaktighet, handlingskraftig och rörelsefrihet) fyller 100 år i år och den fysiska tillgängligheten är hjärtefrågan. DHR:s företrädares är mycket engagerad i samverkan med kommun och region och den fysiska tillgängligheten till primärvården.

2. Godkännande av dagordning, inklusive anmälan av övriga frågor

Samrådet godkände dagordningen och samrådet anmälde inga övriga frågor.

3. Godkännande av förgående mötesanteckningar

Det var utförliga anteckningar vilka godkändes.

4. Inkomna synpunkter och frågor

Västra Götalandsregionen följer varje år upp att de organisationer som beviljats organisationsstöd för mänskliga rättigheter inkommer med följande årshandlingar:

- Verksamhetsberättelse
- Årsredovisningar (som ska innehålla resultaträkning och balansräkning)
- Revisionsberättelse (med uttalande om ansvarsfrihet för styrelsen)

VGDL Västra Götalands Dövas Länsförbund har ställt en fråga om handlingarna gällande organisationsstöd kan redovisas i början av hösten som de tidigare gjort.

- Vår förening tycker det är stressande med uppföljningsfrågorna för organisationsbidraget. Vi har årsmöte i juni vilket leder till att vi blir sena med våra årshandlingar. I september bör vi vara klara. Men eftersom

uppföljningsfrågorna kommer i april stämmer det inte. Det hade varit bra om det kan bli en annan procedur.

Svar: Från och med denna mandatperiod är det kulturnämnden som ansvarar för organisationsstöd och verksamhetsstöd, tidigare var det beredningen för mänskliga rättigheter. Handläggaren av organisationsstöden på avdelning Kultur och demokrati svarar att det går bra att om en förening har svårt att hinna få klart sina handlingar så kan de komma in med handlingarna i slutet av augusti.

- VGDL: Det skulle vara bättre för vår förening.

Handläggaren av stöden påpekade att alla som har möjlighet ska skicka in handlingarna i så god tid som möjligt. Om enstaka föreningar har svårt att hinna få klart sina handlingar kan de komma in med handlingarna i slutet av augusti.

Ovanstående uppräknade handlingar ska varje år skickas in till:
kultur@vgregion.se

5. Uppföljning av tidigare ärenden

Kommer det att bildas ett brukarråd där patient- och funktionshindersonsorganisationer har möten med någon av de nya Hälso- och sjukvårdsnämnderna?

Denna fråga lyftes också till presidiet efter förra samrådsmötet. De hänvisade till det svar på brev som skulle skickas ut från hälso- och sjukvårdsutvecklingsdirektören.

Företrädare från förening: Vi som var med i det förra brukarrådet som träffade Hälso- och sjukvårdsstyrelsen har som svar på det brev vi skickade hösten 2022 mottagit ett brev från hälso- och sjukvårdsutvecklingsdirektören, inte från politikerna.

Politiker: Detta är en viktig fråga att få en bra dialog kring i och med att den politiska organisationen är ny. Hälso- och sjukvårdsstyrelsen (HSS) finns inte längre utan det finns två nya hälso- och sjukvårdsnämnder, en operativ och en strategisk nämnd samt delregionala nämnder (DRN). Det är de delregionala nämnderna som ska ha dessa dialoger. Det måste bli bra. Just nu pågår en utvärdering av reglementen och vissa saker kan justeras i den nya politiska organisationen.

Företrädare från förening: Vi är inte nöjda med detta. På bordet finns mailkonversationen och det brev som skrevs av förra ordföranden för HSS. Till slut fick vi ett brev från en tjänsteperson men innehållet i det ger vi inte mycket för. Den tidigare hälso- och sjukvårdsnämnden (HSN) hade dialoger. De fem delregionala nämnderna har tagit olika beslut och vissa har beslutat att de ska ha dialoger med pensionärsföreningar. Ofta handlar det om regionövergripande frågor, då får vi åka till alla fem delregionala nämnderna. Vi ska ta upp hälso- och sjukvården i detta samråd och upphandling av hjälpmedel. Operativa- och strategiska hälso- och sjukvårdsnämnderna borde ta upp regionövergripande frågor.

Politiker: Denna politiska organisation är helt ny och inget ska tappas bort. Jag beklagar att ni inte har fått svar. Vid en ny politisk organisation behöver det utvärderas. Delregionala nämnderna gör olika och i exempelvis västra delregionala nämnden finns fem arbetsgrupper där en har dialog. De delregionala nämndernas arbeten och dialoger skulle kunna samordnas. Det är viktigt med inflytande och vi tar med oss detta.

Företrädare från föreningar:

- Innan reglementena togs protesterade vi men det togs inte hänsyn till det. Politikerna tar beslut utan att fråga innan något ändras. Vi är intresserade av konkreta saker som avgifter för sjukresor och hjälpmedel som kan hamna i detta samrådet. Men synpunkter och frågor kring sjukdomsvård ska hanteras i operativa och strategiska nämnderna. Delregionala nämnderna för västra och Göteborg har slagits ihop och Väster vill ha dialog med enskilda föreningar men inte Göteborg. De skulle kunna slås ihop. Delregionala nämnden förstår inte civilsamhället och tvärtom. Nya personer behöver introduceras till arbetet.
- Att dela upp frågorna som tidigare mellan Hälso- och sjukvårdsstyrelsens brukarråd och samråd funktionshinder har fungerat väldigt bra. Varför har VGR inte utvärderat det som har varit? Det gick fem månader till första mötet efter årsskiftet, intresset för frågorna har minskat. Vi vill inte åka runt till fem delregionala nämnder utan det ska ske centralt.

Vi som är företrädare för organisationer i samråd funktionshinder önskar att samråden ska se ut på följande sätt:

- Fyra halvdagsmöten per år med Operativa hälso- och sjukvårdsnämnden. Vid ett av dessa möten vill vi att

tjänstepersoner och politiker från Strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden deltar.

- Fyra halvdagsmöten per år med Beredningen för mänskliga rättigheter
- Ett heldagsmöte i Tvärsamrådet

De delregionala mötena kan fortsätta som tidigare. Det är viktigt att organisationer och personer inom funktionshinderrörelsen får möjlighet att träffa politiker och tjänstepersoner och diskutera delregionala frågor.

Då kan våra organisationer skicka frågor centralt och rör frågorna delregionen kan frågorna skickas ut till delregionerna.

- Jag är ny i denna grupp och det som förvånade mig i det gamla samrådet var att det var få frågor som kom in från politiken och förvaltningen till samrådet. Vi blir dränkta med information. Detta samråd har en egen karaktär. Det finns få konstellationer där det finns en sådan brukarkompetens. Regionen borde dra nytta av detta.
- Jag håller med om tidigare talare. Vi inom HRF VG har absolut inget att gnälla över. Vi har en verksamhetschef för hörselverksamheter som tycker föreningen är experter. HRF har kunskapen. Politikerna skulle kunna dyka på föreningarna som har kunskapen. Hur kommer det sig att de beslutar om en ny organisation? Det är politiker som vill ha det bestämt, det hade varit bra att fråga oss som sitter med kunskapen.
- Det finns en risk för splittring men det är oklart om hur nomineringen till de delregionala samråden kommer gå till.

Politiker:

Det är fritt fram för vem som helst att gå på mötena. Se till att ni finns på mötena. Ta med kontaktuppgifter till nämndsekreterarna i mötesanteckningarna. Delregionala nämnderna Göteborg och västra har haft sina första möten. Det ska vara möten med delregionala nämnderna i Borås, Vänersborg och Skövde. Kolla gärna vilka sjukhus som tillhör vilka nämnder. Sjukhusen får beställningarna från de delregionala nämnderna.

Företrädare för förening:

- Kontaktuppgifter till samråd funktionshinder finns på hemsidan med kontaktuppgift till deltagande föreningar det och finns även mötesanteckningar där. Det råd som finns för
-

Västtrafik (Aktiv involvering) finns inte på hemsidan, allmänheten vet inte om att det finns. Hemsidan med det tidigare Hälso- och sjukvårdsstyrelsens brukarråds anteckningar och deltagande föreningar är borttaget.

- Jag som företrädare HRF (Hörselskadades riksförbund) i Västtrafikgruppen Aktiv involvering är med och arbetar med funktionshinderfrågor tillsammans med andra representanter från föreningar. Jag kan ta upp att det behövs information om gruppen. Om ni har frågor ni inte vill ta med era representanter kan ni mejla mig så tar jag upp det.

Politiker:

Jag beklagar att ingen dialog har förts med er. Ni är tydliga och överens. Ni ska vara nöjda. Tack för era inspel, vi tar detta vidare till ansvariga politiker.

Företrädare från förening:

- Vem bestämmer organisationsmodellen?

Politiker:

- En grupp politiker från varje parti har jobbat fram modellen med stöd av tjänstepersoner. Organisationen är gjord från ett politiskt perspektiv och inte civilsamhällets perspektiv.

Företrädare för förening:

- Vi är experter och det kan bli extra kostnader om vår expertis inte används. Vid omorganisation tappas vissa saker bort.
- FN-konventionen för personer med funktionsnedsättning har gällt 15 år nästa år. Det är samtidigt 10 år sedan Regeringen lämnade in den första rapporten till den internationella kommitté som övervakar konventionen. Den 11-12 mars 2024 i Geneve ska en ny rapport presenteras från Sverige. Institutet för mänskliga rättigheter håller på att ta fram en rapport också liksom Funktionsrätt Sverige. Både Institutet och Funktionsrätt har börjat bjuda in till ett antal möten för att samla ihop information om hur det fungerar i kommuner och regioner.

Tjänsteperson:

Anteckningarna från Hälso- och sjukvårdsstyrelsens brukarråd finns i diariet.

6. Färdplan samråd funktionshinder

Grupparbete kring färdplan, tre grupper

Gemensam samling, diskussion och sammanställning.

Färdplanen ska ringa in områden inom Västra Götalandsregionens ansvarsområden att fokusera på och ge en riktning för arbetet under denna mandatperiod.

Grupp 1:

Områden att fokusera på:

- Digitalisering. Viktigt fortsätta utveckla detta område inte minst inom psykiatri. Här är det också viktigt att organisationerna blir delaktiga i processen
- Fortsätta arbeta med delaktighet och brukarinflytande i alla processer
- Brukarstyrda brukarrevisioner. Personalens bemötande brister gentemot patienter inom psykiatri
- Vården behöver se hela människan – inte en kroppsdel i taget. Här behövs ett arbete för att öka samverkan och kunskapen
- Bredda dialogen om tillgänglighet till att omfatta social, psykologisk och kognitiv tillgänglighet
- Kompetenshöjning hos personal och politiker är viktigt inom alla områden. Detta för att öka förståelsen och få bättre beslut, bemötande med mera
- Kunna få rehabilitering så länge man behöver
- MAR Medicinskt ansvarig för rehabilitering-samverkan med kommunerna

Prioriterade områden

- Kompetens- och kunskapshöjning hos personal och förtroendevalda. Information om hur regionen arbetar med detta på olika nivåer
- Bjuda in: Föredragande tjänstepersoner både från central och lokal nivå
- Helhetssynen på patienten. Hur kan samordningen inom sjukvårdens olika delar/olika specialistområden öka? Hur ser samverkan med kommunerna ut?

Bjuda in: Tjänstepersoner från både utförare och koncernkontor.

Grupp 2:

Hälso- och sjukvård

- Mer kunskap om olika avtal mellan region och kommun

- Tillgänglighet
- Ledsagning exempelvis tider på sjukhus och vårdcentraler. Det är lättare att få, om vårdbesöket inte är så tidigt som 08.00.

Kollektivtrafik

- Information om samarbetsgruppen Aktiv involvering. Ett samarbete mellan Västtrafik och företrädare från funktionshindersorganisationer
- Allergivänliga tåg
- Utrop på bussar, spårvagnar och tåg fungerar inte alltid. Ljud till exempel från byggnation gör det svårt att höra utropen.
- Vid stopp blir det svårt för en person som behöver ledsagning

Kultur

- Ledsagning fungerar inte alltid tillfredsställande
- Starka parfymer och dofter kan omöjliggöra besöket
- Svårigheter för personer med nedsatt rörelsefunktion
- Svårigheter med syntolkning och tolkning för döva personer

Regional utveckling

- Mer information om vad som händer i regionen och när
- Mer verkstad av de fina orden

Grupp 3:

- Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, vilka artiklar är aktuella för regionens ansvarområden och vilka artiklar är viktiga ur samrådets perspektiv inklusive barnperspektiv
- Inflytande och delaktighet definiera vad och hur
- Tillgänglighet – inklusive kollektivtrafik och digitalisering. Vart vänder en sig hur hittar man
- Bemötande, kompetens, kunskap inklusive diskriminering
- Habilitering och hjälpmedel inklusive barn, övergång från barn till vuxen
- Rehabilitering och förebyggande arbete inklusive barn

Bjuda in: Barn med funktionsnedsättning

- Personer som är insatta i FN konventionen
- Personer som jobbar med tillgänglighet i VGR
- Hur jobbar man med kunskap och kompetens inom Västra Götalandsregionen gällande funktionshinder

7. Fördjupning

Digital utbildning för brukarinflytande NSPH VG och Göteborg
Johanna Jaring och Jenny Ahto-Larsson

Paraplyorganisationen Nationell Samverkan för Psykisk Hälsa (NSPH) Västra Götaland och Göteborg har på uppdrag av VästKom och Västra Götalandsregionen tagit fram en webbutbildning i brukarinflytande. Framtagandet är kopplat till den länsgemensamma handlingsplanen för psykisk hälsa och mål 3.2: brukarföreträdare ska vara delaktiga i utvecklingsarbete på lokal, delregional och

regional nivå. Syftet med webbutbildningen är att stödja en långsiktig utveckling av metoder och aktiviteter för ökat brukarinflytande inom vård och omsorg för personer med psykisk ohälsa. Utbildningen riktar sig till politiker, chefer och personal inom kommun, region och myndighet samt brukarföreningar i Västra Götaland.

Webbutbildningen tar cirka två timmar att genomföra och innehåller fyra kapitel.

- Kapitlet Introduktion informerar om webbutbildningens bakgrund, syfte och upplägg.
- Kapitlet Brukarinflytande fokuserar på vad brukarinflytande är och varför det är viktigt att arbeta med.
- I kapitlet Aktiviteter presenteras olika aktiviteter och arbetssätt som kan stärka ett reellt brukarinflytande.
- I det avslutande kapitlet Metod presenteras en metod för hur aktiviteterna och arbetssätten kan förankras i ett långsiktigt brukarinflytandearbete.

Innehållet i de olika kapitlen presenteras genom text, animationer, och intervjuer. Varje kapitel avslutas med reflektionsfrågor som sedan kan användas som ett underlag för verksamhetens eller föreningens fortsatta brukarinflytandearbete. Utbildningen avslutas med konkreta tips och uppgifter för att komma vidare i arbetet.

I arbetet med webbutbildningen och dess innehåll erbjuder NSPH Västra Götaland och Göteborg kostnadsfritt metodstöd till både verksamheter och föreningar i Västra Götaland.

Webbutbildningen finns på följande länk:

<https://brukarinflytandeutbildning.nspхваstragotaland.se/>

Vid frågor om webbutbildningen eller metodstöd kontakta:
brukarinflytandeutbildning@nsphvastragotaland.se

Tillägg till mötesanteckningarna

Det finns en samsjuklighet mellan olika funktionsnedsättningar. Det finns en fördel med att ha en webbutbildning så alla jobbar med samma arbetssätt och kan bygga upp en systematisk samverkan. Västra Götalandsregionen eller kommunen kan gå utbildningen tillsammans med föreningar de vill samverka med.

Det behövs samverkan mellan system-, verksamhets-, och individnivå. I evidensbaserad praktik ingår tre kunskapskällor; egenerfarenhet, professionen och vetenskap. (H)järnkoll utbildar personer med egen erfarenhet för att kunna föreläsa och uttala sig i media om sin diagnos exempelvis panikångest, bipolaritet, autism eller liknande. Syftet med (h)järnkoll är att minska stigma. NSPH utför brukarrevisorer utifrån beställningar från verksamheter till exempel alla ungdomsmottagningar. Små saker som är viktiga för brukarna kan förekomma vid revisionerna. Personer med egen erfarenhet genomför brukarrevisorer. Peer supports anställs främst av regionen men även kommunerna börjar komma i gång med peer supports. Alla på NSPH ska ha egenerfarenhet och detta är centralt vid brukarrepresentation i olika forum. Brukarrepresentanter representerar även alla NSPH:s olika föreningars perspektiv. Det finns i utbildningen en modell för hur ett långsiktigt brukarinflytande kan läggas upp så det inte behöver vara så krångligt för verksamheter. NSPH kan erbjuda metodstöd utifrån handboken och webbutbildningen.

Företrädare för förening:

- Jag har alltid beundrat ert sätt att arbeta med brukarinflytande. Är brukarrevisorer och peer support utvärderade vetenskapligt?

Svar: Ja forskningen behövdes så vi är uppe i tio utvärderingar som alla visa på positiva effekter. Detta är väldigt stort i andra länder så lilla Sverige ligger efter.

8. Övriga frågor

Inga övriga frågor

9. Synpunkt från dagens möte som ska lyftas vidare till beredning mänskliga rättigheters presidium?

Önskemål om dialog med den strategiska och/eller den operativa nämnden.

10. Nästa möte 5 december 13.00-16.00

Förslag till ämnen att ta upp:

- Trafikförsörjningsprogram – Hållbara resor i Västra Götaland

Avdelningen för regional samhällsplanering önskar få synpunkter från samråden i revideringsarbetet av Trafikförsörjningsprogrammet och Strategi för kollektivtrafik på jämlika villkor. De vill fokusera på social hållbarhet i kollektivtrafikarbetet. Vill ni jobba med detta nästa gång?

- Vi träffas i gruppen Aktiv involvering den 20 september och jag kan ta med mig detta i Västtrafiks råd Aktiv involvering
- Detta är prioriterat
- Det vore bra med material i god tid så vi kan samordna med våra representanter i Västtrafiks råd Aktiv involvering

Övriga förslag till punkter till dagordningen:

- Genomgång av hur vi ska jobba med mänskliga rättighetsfrågor
- Barnkonventionen
- Övergång mellan barn- och vuxenvård är ett stort problem

11. Utcheckning, reflektion över dagens möte

- Bra med öppet samtal kring dialogen med Hälso- och sjukvårdsnämnderna.
- FN-konventionen är viktig nationellt och Sveriges största region borde ge synpunkter på denna.
- Jätteintressant, produktivt möte, tillgängligheten blev problematisk för mig med frågan om trafikförsörjningsprogrammet som togs upp så sent, jag var för trött.
- Bra möte med samtal i mindre grupper.
- Lär mig hela tiden.
- Försöker ta in och ser fram emot nästa möte.
- Hoppas på mer verkstad nästa år.
- Många viktiga frågor.

- Fint att se under gruppsamtalet att vi har många beröringspunkter.
- Bra dag med mycket kunskap och erfarenheter.
- Produktivt och välorganiserat möte.

Sammanställande

[Beredningen för mänskliga rättigheter](#)

Västra Götalandsregionen

Kontaktperson Åsa Olsson asa.olsson@vgregion.se
Telefonnummer: 070 540 53 66